

SARDAR PATEL UNIVERSITY
FY BA (External) Examination
Wednesday, 12 March 2014

10.30 am - 1.30 pm

Sanskrit Paper - I

- मालविकाग्निमित्रम् - कालिदासः ।

- रघुवंश - कालिदासः ।

Total Marks: 100

प्र.१

(अ) नीचेनाभांथी गभे ते त्रएा श्लोकनो गुजरातीभां अनुषाड कशे. (१२)

- (१) शिष्टा क्रिया कस्यचिदात्मसंस्था
संक्रान्तिरन्यस्य विशेषयुक्ता
यस्योभयं साधु स शिक्षकाणां
धुरि प्रतिष्ठापयितव्य एव ॥
- (२) वामं सन्धिस्तिमितवलयं न्यस्य हस्तं नितम्बे
कृत्वा श्यामाविटपसदृशं स्रस्तमुक्तं द्वितीयम् ।
पादांगुष्ठा लुलितकुसुमे कुट्टिमे पातिताक्षं
नृत्तादस्याः स्थितमतितरां कान्तमृज्वायतार्धम् ॥
- (३) रक्ताशोकरुचा विशेषितगुणो बिम्बाधरालक्तकः
प्रत्याख्यातविशेषकं कुरबकं श्यामावदातारुणम् ।
आक्रान्ता तिलकक्रिया च तिलकैर्लग्नद्विरेफाञ्जनैः
सावज्ञेव मुखप्रसाधनविधौ श्रीर्माधवी योषिताम् ॥
- (४) भ्रूभङ्गभिन्नतिलकं स्फुरिताधरोष्ठं
सासूयमाननमितः परिवर्तयन्त्या ।
कान्तापराधकुपितेष्वनया विनेतुः
संदर्शितेव ललिताभिनयस्य शिक्षा ॥
- (५) द्विधा विभक्तां श्रियमुद्वहन्तौ
धुरं रथाश्चाविव संग्रहीतुः ।
तौ स्थास्यतस्ते नृपती निदेशे
परस्परावग्रहनिर्विकारौ ॥

(ब) नीचेनाभांथी गभे ते त्रएा ससंदर्भ सभज्ञापो. (०९)

- (१) सन्तः परीक्ष्यान्यतरभद्रजन्ते मूढः परप्रत्ययनेयबुद्धिः ।
(२) नाट्यं भिन्नरुचेर्जनस्य बहुधाप्येकं समाराधनम् ।
(३) पत्तने विद्यमानेऽपि ग्रामे रत्नपरीक्षा ।
(४) अहो कुम्भीलकैः कामुकैश्च परिहरणीया खलु चन्द्रिका ।
(५) चन्दनं खलु मया पादुकापरिभोगेण दूषितम् ।

- प्र.२ नीचेनाभांथी गभे ते बे विशे टूंकनोध लपो. (१४)
- (१) मालविकानो नृत्यप्रयोग प्रसंग
 (२) अशोकपृक्ष दोहद प्रसंग वर्णवी तेनुं नाट्यगत महत्य स्पष्ट करो.
 (३) विदूषकनी सर्पदंशनी युक्ति अने तेनुं नाटकभां महत्य समजावो.
 (४) कालिदासना ज़ुवन विशे नोध लपो.
- प्र.३ 'मालविकाग्निमित्रम्' ना स्त्रीपात्रो विशे विस्तृत नोध लपो. (१४)
- अथवा
- प्र.३ 'मालविकाग्निमित्रम्' नाटकना आधारे कालिदानुं नाट्यकार तरीके भूल्यांकन करो. (१४)
- प्र.४
- (अ) नीचेनाभांथी गभे ते त्रया श्लोकनो गुजरातीभां अनुवाद करो. (१२)
- (१) स न्यस्तचिह्नमपि राजलक्ष्मीं तेजोविशेषानुमितां दधान ।
 आसीदनाविष्कृतदानराजिरन्तर्मदावस्थ व द्विपेन्द्रः ॥
- (२) प्रदक्षिणीकृत्य पयस्विनीं तां सुदक्षिणा साक्षतपात्रहस्ता ।
 प्रणम्य चानर्च विशालमस्याः शृंगार द्वारमिवार्थ सिद्धेः ॥
- (३) अलं महीपाल तव श्रमेण प्रयुक्तमप्यस्त्रमितो वृथा स्यात् ।
 न पादपोन्मूलमशक्ति रंहः शिलोच्चये मूर्च्छति मारुतस्य ॥
- (४) क्षतात्किल त्रायत इत्युदग्रः क्षत्रस्य शब्दो भुवनेषु रूढः ।
 राज्येन किं ताद्विपरीतवृत्तेः प्राणैरुपक्रोशमलीमसैर्वा ॥
- (५) पुरंदरश्रीः पुरमुत्पताकं प्रविश्य पौरैरभिनन्द्यमानः ।
 भुजे भुजङ्गेन्द्रसमानसारे भूयः स भूमेर्धुमससञ्ज ॥
- (ब) गभे ते त्रया ससंदर्भ समजावो. (०९)
- (१) विलोकयन्त्यो वपुरापुरक्षणां प्रकामविस्तारफलं हरिण्यः ।
 (२) धेनुर्दिनक्षपामध्यगतेव सन्धया ।
 (३) सतां मतेन श्रद्धैव साक्षाद्विधिनोपपन्ना ।
 (४) उपस्थिता शोणितपारणा मे सुरद्विपञ्चन्द्रमसी सुधैव ।
 (५) पपौ वसिष्ठेन कृताभ्यनुज्ञः शुभ्रं यशो मूर्तिमिवातितृष्णः ।
- प्र.५ गभे ते बे टूंकनोध लपो. (१६)
- (१) कालिदासना समय विशे नोध लपो.
 (२) नंदिनीचे करेली दिलीपनी परीक्षानो प्रसंग
 (३) रघुवंशम् सर्ग-२भां कालिदासे प्रयोजेली उपमा उदाहरण सहित वर्णवो.
 (४) रघुवंशम् सर्ग-२ना आधारे कालिदासनुं प्रकृति निरुपण
- प्र.६ 'रघुवंशम्' सर्ग-२ अनुसार राजा दिलीपनुं चरित्रचित्रण करो. (१४)
- अथवा
- प्र.६ 'रघुवंशम्' ना द्वितीय सर्गनुं रसदर्शन करो. (१४)